

rummer en række skildringer af interessante og morsomme typer af forskellig race, religion og kultur.

En række gode fotografier optaget af ekspeditionens medlemmer støtter skildringen udmærket. Bogen afsluttes med en fugleliste og en planteliste, hovedsagelig omfattende kulturplanter.

Steen B. Böcher.

K. H. Pfeffer: Australien. Serie: Kleine Länderkunden, 13×19 cm, 160 s. Franckh'sche Verlagshandlung. Stuttgart 1950.

I den af dr. W. Evers redigerede serie: Kleine Länderkunden har professor K. H. Pfeffer skrevet om Australien. Bogen, der er på 160 sider, hører til seriens svageste bind. Den er udkommet i 1950, men rummer kun få oplysninger om udviklingen efter krigen og bærer præg af i alt væsentlig at være baseret på rejseindtryk fra Australien i 1930-erne. Det er først og fremmest Australiens politiske udvikling, der har interesseret forfatteren; den naturgeografiske beskrivelse er yderst kortfattet og giver ikke mange oplysninger, man ikke kan finde i de fleste mindre geografiske lærebøger. Beskrivelsen af den indfødte befolkning er meget summarisk og bringer et skarpt angreb på den hvide mands behandling af de indfødte uden at komme ind på de britiske bestræbelser for at hjælpe dette uddøende naturfolk. De erhvervsgeografiske forhold omtales på 15 sider, og bogen afsluttes med kapitler om den australske politik og om den australske kultur. Bogen er vel-illustreret og rummer flere kort og diagrammer.

Børge Fristrup.

Norman J. G. Pounds: Europe and the Mediterranean. 18×24 cm, 437 s., 246 ill. Mc. Graw-Hill Book Comp. New York-London 1953.

Denne lære- og håndbog er bemærkelsesværdig i flere henseender: ved emnets afgrænsning, ved aktualitetspræget og ved den konsekvente disposition. Det er vor verdensdel set udefra med amerikanske øjne, af en forfatter med føling for gammel og ny europæisk kultur.

Den traditionelle afgrænsning ved Middelhavet mod S. og Ural—Sortehavet—Bosperus mod Ø. er vejet for en aktuel-økonomisk. Nordafrika og Levanten tages med på grund af disse regioners nære kulturelle og økonomiske tilknytning til Europa. Atlaslandene f. eks. er jo langt intimere forbundet med Europas økonomi end med Afrikas S. for Sahara. Sovjetunionen behandles med hovedvægten lagt på Unionens vestlige dele og med en bevidst mere skitseret oversigt over Sovjetasien.

Aktualiteten er en stor fordel ved denne bog. Tysklands politisk-geografiske udvikling beskrives således, at fremstillingen, der begynder med Romerriget, føres frem til Hitlers „Reich“ og dets totale sammenbrud, til folkeforskydningerne efter 2. verdenskrig og til det tvedelte Tysklands problemer.

Benelux-unionen, Saar-staten og Danmarks stilling som NATO-land er stof, der medtages. Et afsluttende kapitel: East and West, stiller det europæiske dilemma: demokrati—kommunisme op som aktuel parallel til tidligere tiders religionsbetingede delinger. Interessant er sondringen mellem de forskellige sovjetlydstaters tilknytningsforhold, der anses for løsest for Polens og Tjekkoslovakiets vedkommende.

Dispositionen er væsentlig regional med sammenfattende indledninger til større delområder, som f. eks. Mellemeuropa. Et væld af, kartografisk uanselige, kortskitser giver ved emnevalget en lettilgængelig oversigt over landskabsområder, afgrøders udbredelsesforhold, industrilokalisering, bystørrelser, trafiklinier m. m. En række „diagrammatic sketches“, kombinationer af geologisk profil og landskabsskitse er af ikke ringe pædagogisk værdi trods tegnemæssig mangelfuld udførelse. De store fotografiske illustrationer er, hvad emnerne angår, særdeles velvalgte og illustrerende. Hvert kapitel er forsynet med litteraturliste fortrinsvis over nyere, engelsksprogede værker.

Med særlig iver går man ved håndbøger af denne art i gang med Danmark-afsnittet (6 sider) for at benytte dette som indikator for værkets lodighed. Det skal siges, at fremstillingen på så begrænset plads er særdeles vellykket. Regionalt deles landet i Vestjylland og det øvrige Danmark, — hovedstilsandslinien, den vigtigste landskabelige og kulturgeografiske grænselinie i Danmark demonstreres på et, yderst forenklet, israndsliniekort. Når hele Vestjylland her har signatur for „outwash“ er simplificeringen dog for stor; bakkeøernes areal er dog af samme størrelsesorden som hedesletterne. Et kort viser Sundet og trafikvejene til Sverige samt Københavns beliggenhed, et andet angiver større købstæders lokalisering. Fotografier af gammel fynsk og moderne sjællandsk bondegård illustrerer sammen med et udstyknings-landskab landbebyggelsen, medens bybebyggelsen repræsenteres ved Københavns havnekvarter set fra Vor Frelses kirketårn. Den erhvervsgeografiske udvikling er levende fremstillet for landbrugets vedkommende med karakterisering af mejeribruget og andelsbevægelsens betydning for kvaliteten. Vort handelsproblem med hensyn til sikring af afsætningen af

forædlede landbrugsprodukter betones. Industrien omtales mere lapidarisk, men med rigtig understregning af f. eks. bygning af skibe med dieselmotor som speciale. Enkelte indvendinger: byernes folketal er ikke de nyeste, Århus er ikke vigtig skibsbygningsby, industribefolkningsbrøken c. $\frac{1}{4}$ er lidt lille, Færøerne burde være omtalt.

Denne lærebog, skrevet af en forfatter, der på rejser har lært mange lande at kende, er beregnet for amerikanske studenter, men også på denne side Atlanten, har den stor interesse ved sine synspunkter og sin ajourførte oversigt.

Axel Schou.

Mai, Erwin: *Der Erdteil Afrika*, Serie: *Kleine Länderkunden*, 13×19 cm, 281 s., 34 fig., 53 tab., 16 billedtavler. Franckh'sche Verlags-handlung. Stuttgart 1953.

Siden 2. verdenskrig har der i Afrika været et skred af begivenheder, der set i perspektiv fremover varsler om kommende radikale ændringer i denne, hidtidig koloniprægede, verdensdels politisk-geografiske status. Islamitisk nationalisme forstyrrer ligevægten i Atlaslandene, fremmedfjendtlig Mau-Mau terror skaber uro i Østafrika, racemodsetsningsforholdet skærpes i Sydafrika. En ajourført opslagsbog over denne verdensdel må derfor kunne påregne stor interesse i vide kredse.

Opgaven er løst med grundighed i denne praktiske og lettilgængelige håndbog, der udover det traditionelle lærebogsstof bringer et væld af aktuelle oplysninger. Eksempelvis kan blot anføres skildringen af lufttrafikkens overvældende betydning for persontransport, — over halvdelen af samtlige tilrejsende kommer ad luftvejen. Det er allerede muligt at konstatere stadier i afrikansk flyvningsudvikling. Ejendommeligt er det således, at Østafrikas mange søer, der udgjorde en naturgeografisk faktor i det britiske luftrutenet i flyvehådenes periode, nu har mistet denne betydning. I 1950 gik det sidste hydroplan ad disse ruter; flyveteknikkens udvikling har medført overgang til brug af de hurtige landmaskiner med større passagerkapacitet. Som særlige afrikanske luftfartsvanskeligheder anføres nu, foruden støvstormene, temporære oversvømmelser af startbanerne og kampen mod vegetationens frodighed på de kilometerlange moderne runways!

En særlig værdi er de bibliografiske tillæg: litteraturlisten med 283 numre foruden 80 tidsskrifter, liste over specialudtryk (apartheid, squatter o. lign.) og de vanlige registre. En nyttig bog.

Axel Schou.